

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การค้าระหว่างประเทศ, กรม. “Electronic Commerce หรือการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กับกฎหมายการค้าในอนาคต”. 2541. (อัคราเนนา)

กฤษณะ ช่างกล่อม. (ร่าง) รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องกฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. พิมพ์ครั้งที่ 1. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.). เมษายน 2542

กฤษณะ ช่างกล่อม. (ร่าง) รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องกฎหมายลายมือชื่อดิจิทัล พิมพ์ครั้งที่ 1. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.). เมษายน 2542

กองบรรณาธิการ. “กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ”. *Internet Magazine*. (กรกฎาคม 2543) : 41-47.

กองบรรณาธิการ. “อีคอมเมิร์ซ กระแสการค้าโลกมาแรงแห่งศหัสวรรษ”. *BCM* (Business Computer Magazine). (2543): 9-11.

กองบรรณาธิการ. “E-Commerce ยุทธศาสตร์การค้าแห่งอนาคต”. *Internet Magazine*. (กุมภาพันธ์ 2542) :

คณะกรรมการเพื่อกำหนดนโยบายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. นโยบายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย. เอกสารประกอบงานประชานิทัศน์ ณ ห้องแกรนด์บอลรูม โรงแรมเซ็นจูรี่ พาร์ค. 2 ธันวาคม 2542

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3046/2537

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์ คณะกรรมการนิติศาสตร์และวารสารกฎหมาย. บทสรุปและข้อเสนอแนะจากการสัมมนากฎหมาย EDI. เอกสารประกอบการสัมมนา “กฎหมายกับเทคโนโลยีสารสนเทศ”. 30 พฤศจิกายน 2539

จักรกฤษณ์ ดวงพิศตรา. การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์: มุมมองด้านลอจิสติกส์. วารสารการพาณิชย์นาวิ. ปีที่ 16 ฉบับที่ 1. (เมษายน 2540) 35-62

จักรพล ดียืน. “บทบรรณาธิการ”. *Dr. Winmag Journal*. (ตุลาคม 2543)

จรัสพงษ์ กุวิรัตน์. “การรักษาความปลอดภัยบนเว็บ”. *Internet Magazine*. (มิถุนายน 2540) : 44-47.

- ชลธร ชุณหวิภิต. “ข้อควรปฏิบัติสำหรับการปกป้องข้อมูลของคุณบนอินเทอร์เน็ต”. Internet Today. ปีที่ 4 ฉบับที่ 44. (กุมภาพันธ์ 2542) :
- ไชยยศ วรรณศิริ. “การสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (EDI)”. บทบัณฑิต. (มิถุนายน 2538) : 149-153.
- ไชยวัฒน์ บุนนาค และ ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ. “ความรู้เบื้องต้นและปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (EDI)”. (อัครสำเนา)
- คาราพร ธีระวัฒน์, รศ.ดร.. กฎหมายสัญญา: สถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2535)
- ดร.วินแม็ก. “กฎหมายอีคอมเมิร์ซที่ควรรู้”. Dr. Winmag Journal. (ตุลาคม 2543): 31-36.
- นลินรัตน์ พร้อมจรรยากุล. ลายเซ็นดิจิทัลในธุรกิจ. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ภาควิชาสถิติ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อธุรกิจ. 2540
- บัณฑิต หลิมสกุล. “ผลกระทบต่อธุรกิจและการค้าระหว่างประเทศในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้”. บทบัณฑิต. (กันยายน 2539) : 83-100.
- ประดิษฐ์ ภิญญาภาสกุล. “เข้ารหัสอีเมลล์ด้วย PGP”. Internet Magazine. (มกราคม 2542) : 47-54.
- พินัย ณ นคร, ดร. “กฎหมายว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์”. บทบัณฑิต. เล่ม 56 ตอน 2. (2543): 1-42
- พิรวดี กระจางทอง. พิสูจน์ลายเซ็น. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ภาควิชาสถิติ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อธุรกิจ. 2540
- พรชัย วิวัฒน์ภัทรกุล. “การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศภายใต้กฎหมายไทยและผลกระทบที่มีต่อธุรกิจธนาคาร”. วารสารนิติศาสตร์. (ธันวาคม 2541): 708-725.
- พรเพชร วิจิตชลชัย. “การรับฟังข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน: ปัญหาและข้อเสนอแนะ”. อุลพาห. (ตุลาคม-ธันวาคม 2538): 85-103.
- พรเพชร วิจิตชลชัย. “E-Commerce ในการค้าระหว่างประเทศ: บทวิเคราะห์กฎหมายแม่แบบของ UNCITRAL”. The Interletual Property and International Trade Law Forum: Special Issue 1999. (1999): 299-352.
- มงคล ปัทมวิภาต. ดูแลความปลอดภัยให้กับข้อมูลของคุณ. BCM (Business Computer Magazine). (พฤษภาคม 2542): 146-149.
- เลอสรร ธนสุกาญจน์, ดร. และคณะ. แนวทางการพัฒนากฎหมายแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.). 2541
- วงฉนิ นทีกาญจน์. “รอกันต่อไปสำหรับกฎหมายอีคอมเมิร์ซ”. BCM (Business Computer Magazine). (กันยายน 2543): 210-213.

- วิลาวรรณ ลาภวงศ์วัฒนา, ดร. “การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายแม่แบบของ คณะกรรมการกฤษฎีกาการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ”. รพี2540. (2540): 92-96
- วิลาวรรณ มังคละธนะกุล, ดร. Electronic Commerce. เอกสารประกอบการสัมมนา “กฎหมายการค้าระหว่างประเทศกับประเทศไทย”. ณ กระทรวงต่างประเทศ. 8 กุมภาพันธ์ 2543
- วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม, กระทรวง สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ศูนย์พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. กรอบนโยบายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. ตุลาคม 2543 (อัคราเนนา)
- วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม, กระทรวง สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.). เมษายน 2543
- วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม, กระทรวง สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. ร่างพระราชบัญญัติลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.). 2543 (ฉบับผ่านการพิจารณาของ คณะรัฐมนตรี 14 มีนาคม 2543)
- วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม, กระทรวง สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.). 2543 (ฉบับผ่านการพิจารณาของ คณะรัฐมนตรี 14 มีนาคม 2543)
- สุมาลี วงษ์วิทิต, รศ. “กฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์”. รพี'39. (2539): 57-73.
- สมัชชา โยชน์ชัยสาร, “E-Commerce...การค้ายุคใหม่”, วิชาการปริทัศน์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์ 2542) : 8-11.
- สองมือ. “อีเมลของคุณปลอดภัยหรือยัง”. Computer Review. (มีนาคม 2543): 195-197.
- สังเกต ภัทฤชณา. ความรับผิดชอบของธนาคารเกี่ยวกับ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ฝ่ายการวิจัยเศรษฐกิจรายสาขา. พฤศจิกายน 2541

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. รายงานการวิจัยเรื่อง ถายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์และองค์การออกใบรับรอง.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. พฤศจิกายน 2542

สุขุม สุภนิตย์, รศ. คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536

ศิริพงษ์ ศุภกิจจานุสรณ์. “บัตรพลาสติก (Plastic Card)”. รพี 39. (2539): 89-92

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง “ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในสังคมยุคสารสนเทศ”. ณ ห้องแอลที 1 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 31 ตุลาคม 2541

อิทธิพร แก้วทิพย์, “ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538)

อรพรรณ พันธุ์พัฒนา. “การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประเด็นพิจารณาในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา”. บทบัณฑิต. (กันยายน 2540): 95-114

อรมน ชูตินนคร. “พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce)”. 1-5.

อำนาจ เนตยสุภา. “กฎหมายกับอินเทอร์เน็ต”. บทบัณฑิต. (มีนาคม 2541): 155-160.

Bluenet. “อี-คอมเมิร์ซ กับอุปสรรคที่ท้าทาย”. BCM (Business Computer Magazine). (เมษายน 2542) : 139-141.

Bluenet. “1999 อีคอมเมิร์ซกำลังเติบโตใหญ่”. BCM (Business Computer Magazine). (มกราคม 2543) : 189-192.

Bluenet. “E-Signature”. BCM (Business Computer Magazine). (มีนาคม 2543) : 189-192.

Kosiur, David. เปิดโลกการค้าอิเล็กทรอนิกส์. แปลโดย ฉัททวุฒิ พิษผล. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : เอส.เอส.กรุ๊ป. 2541.

Wiggins, Richard, W. The Internet for everyone. แปลโดยพัชญา พิทักษ์ไพรวรรณ, เมธี ผ่านบุญมี และสุธี ผ่านบุญมี. กรุงเทพมหานคร: แมกรอ-ฮิล. 2539

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, John, C. & Closet, Micheal, L. “ Document Authentication in Electronic Commerce: The Mislesding Notary Public Analog for the Digital Signature Certification Authority”. John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XVII, Number 3, (Spring 1999): 833-872.
- Anamalai, Nagavalli. “Cyber Laws of Malaasia – The Multimedia Super Corridor”. Journal of International Banking Law. Vol 12, Issue 12. (december 1997): 473-481
- Athanasopoulos-Arvanitakis, Dina. & Dye, Marilyn, J. “Aproposed code of Professional Responsibility for Certification Authorities”. John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XVII, Number 3, (Spring 1999): 10003-1042.
- Austin, John, R. “The Law of Electronic Commerce and Digital Signatures: An Annotated Bibliography”. John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XVII, Number 3, (Spring 1999): 1043-1067.
- Chissick, Michael and Kelman, Alistair . Electronic Commerce Law and Practice. London : Sweet & Maxwell, 1999.
- Closet, Micheal, L.& Richards, R, Jason. “Notaries Public-Lost in Cyberspace, or Key Business Professionals of The Future?”. John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XV, Number , (Summer 1997): 703-758.
- Comment “Potential Liability under The Illinois Electronic Commerce Security Act: Is it a risk worth taking?”. John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XVII, Number 3, (Spring 1999): 909-944.
- “Cryptography and The First Amendment: The Right to be Unheaed”. John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XIV. (1999): 325-345.
- Ford, Warwick and Baum, Michael, S. . Secure Electronic Commerce. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1997.
- Gripman, David, L. “Electronic Document Certification: A Primer on The Technology behind Digital Signatures”. John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XVII, Number 3, (Spring 1999): 769-796
- Levin, Staci, I. “Who are We Protecting? A Critical Evaluation of United States Encryption Technology Export Controls”. Law and Policy in International Businee. Vol. 30 Num. 3. (1999): 529-552

- Lupton, w., Everett. "The Digital Signature: your Identity by the numbers". The Richmond Journal of Law & Technology. Volume VI, Issue 2. (Fall 1999)
- Mack, Raneta, Lawson. "Digital Signature, The Electronic Economy and the Protection of National Security: Some Distinctions with an Economic Difference". John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XVII, Number 3, (Spring 1999): 981-1001.
- Maddox, Kate and Blankenhorn, Dana . Web Commerce. New York : John & Sons,Inc., 1998.
- National Research Council. "A Brief Primer on Cryptography". Cryptography's Role in Securing The Information Security. Annex C.
- Nimmer, Raymond, T. "Electronic Contracting: Legal Issues". Vol.XIV, (1999): 211-246
- Osty, Michael, J. & Pulcanio, Michael, J. "The Liability of Certification Authorities to Relying Third Parties". John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XVII, Number 3, (Spring 1999): 961-979.
- Perritt, Henry, H. Jr. "Legal and Technological Infrastructures for Electronic Payment System". Rutgers Computer & Technology Law Journal. Volume.22 Number 1. (1996): 1--60
- PROCD, INCORPORATED, Plaintiff-Appellant v. MATTHEW ZEIDENBERG and SILKEN MOUNTAIN WEB SERVICE, INC., defendants-Appellees. 86F.3d 1447 (7th Cir. 1996)
- Richards, R, Jason. "The Utah Digital Signature Act As "Model" Legislation: A Critical Analysis". John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XVII, Number 3, (Spring 1999): 873-908.
- Saunders, Kurt, M. "The Regulation of Internet Encryption Technologies: Separating the Wheat from the Chaff". John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XVII, Number 3, (Spring 1999): 945-959.
- Smedinghoff, Thomas J. & Bro, Ruth, Hill. "Moving with change: Electronic Signature Legislation as a Vehicle for Advancing E-Commerce" John Marshall Journal of Computer & Information Law. Vol.XVII, Number 3, (Spring 1999): 723-764.
- United Nations Commission on International Trade Law Working Group on Electronic Commerce. Draft Guide to Enactment of the UNCITRAL Uniform Rules on Electronic Signature. A/CN./WG.IV/WP 86
- United Nations Commission on International Trade Law Working Group on Electronic Commerce. Draft Guide to Enactment of the UNCITRAL Model Law on Electronic Signature. A/CN./WG.IV/WP 88.

Wayner, Peter. Digital Cash: Commerce of the net. USA.: AP Professional, 1996

อินเทอร์เน็ต

1. <http://www.mbc.com>
2. www.abanet.org/scitech/ec/isc/dsgfree.html.
Information Security Committee, Electronic Commerce Division, Digital Signature Guidelines: Legal Infrastructure for Certification Authorities and Secure Electronic Commerce, 1996 A.B.A. SEC. SCI. & TECH.
3. <http://www.atci.or.th/cheunletter.htm>
4. <http://www.zdnet.in.th/eweek/news&analysis/content.asp?id=104267>
5. <http://www.zdnet.in.th/eweek/news&analysis/content.asp?id=104299>
6. <http://www.zdnet.in.th/eweek/columnists/content.asp?id=104647>
7. <http://www.zdnet.in.th/eweek/news&analysis/content.asp?id=104181>
8. <http://www.nitc.go.th/itlaws/news/news03.html>
9. <http://www.nitc.go.th/itlaws/ec-law/ec-law.html>
10. <http://www.nitc.go.th/itlaws/news/news01.html>
11. http://library.lp.findlaw.com/scripts/getfile.pl?FILE=firms/cg/cg000014&TITLE=Subject&TOPIC=Computers%20%20Technology%20Law_Digital%20Signatures&FILENAME=computerstechnologylaw_1_72
12. <http://www.wired.com/news/print/0,1294,36441,00.html>
13. <http://www.wired.com/news/print/0,1294,32286,00.html>
14. <http://www.wired.com/news/print/0,1294,19937,00.html>
15. <http://www.wired.com/news/print/0,1294,31940,00.html>
16. <http://www.wired.com/news/print/0,1294,19945,00.html>
17. <http://www.wired.com/news/print/0,1294,35949,00.html>
18. <http://www.wired.com/news/print/0,1294,32942,00.html>
19. <http://www.mercurycenter.com/svtech/news/front/docs/029017.htm>
20. <http://news.findlaw.com/news/s/20000616/senatevalidatesesig.html>
21. <http://www.cnn.com/2000/ALLPOLITICS/stories/06/30/clinton.e.signatures>

22. http://news.findlaw.com/ap_stories/high_tech/1700/8-16-2000/com1_2000816115902780.html
23. <http://library.findlaw.com/scripts/getfile.pl?file=/firms/trp/trp000058.html>
24. <http://raven.cc.ukans.edu/~cybermom/CLJ/beary.html>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ร่างพระราชบัญญัติลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ...
ฉบับการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2543
ที่เสนอโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีทั้งหมด 70 มาตรา

บททบทวนการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

เหตุผล

เนื่องด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ทำให้มีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กันอย่างแพร่หลาย อันทำให้การใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อกำกับหรือประกอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แพร่หลายตามไปด้วย เพื่อให้การใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นที่น่าเชื่อถือเช่นเดียวกับการลงลายมือชื่อแบบธรรมดา สมควรวางหลักเกณฑ์และวิธีการที่เชื่อถือได้ในการสร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถระบุตัวบุคคลผู้ลงลายมือชื่อและที่แสดงว่าบุคคลนั้นเห็นชอบด้วยกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์กำกับหรือประกอบกับสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัย รวมทั้งลายมือ ชื่อดิจิทัลเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น และโดยที่ลายมือชื่อดิจิทัลเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัยซึ่งใช้เทคโนโลยีสูงและเป็นที่ยอมรับมากที่สุดในปัจจุบัน สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในรายละเอียดเกี่ยวกับลายมือชื่อดิจิทัลโดยเฉพาะให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากลที่นานาประเทศถือปฏิบัติ ทั้งในเรื่องการสร้างลายมือชื่อดิจิทัล การรับรอง ใบรับรอง ผู้ประกอบการรับรอง รวมทั้งองค์กรที่นอกจากจะทำหน้าที่ในการกำกับประกอบกรรับรองแล้ว ยังต้องมีหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาการทางเทคโนโลยีเพื่อให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ใช้ในการสร้างหรือใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพตลอดเวลาโดยใกล้ชิดอีกด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ
บุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๔
และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตาม
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.

.....

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ เมื่อใดไม่มีบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่จะยกขึ้นปรับแก้
กรณีได้ ให้ใช้หลักทั่วไปตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และกฎหมายว่าด้วยลาย
มือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่นานาประเทศถือปฏิบัติ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า อักษร อักขระ ตัวเลข หรือสัญลักษณ์
อื่นใดที่สร้างโดยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งนำมาประกอบกับหรือนำมาใช้ให้มีความสัมพันธ์ในเชิง
ตรรกะกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อระบุตัวบุคคลผู้ลงลายมือชื่อในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อ
แสดงความเห็นชอบของผู้ลงลายมือชอกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

“ลายมือชื่อดิจิทัล” หมายความว่า ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ชนิดหนึ่งที่ตั้งสร้างขึ้น โดยการนำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาแปลงเป็นตัวเลขและใช้กับระบบกุญแจคู่ โดยนำไปคำนวณร่วมกับกุญแจส่วนตัวของผู้ลงลายมือชื่อในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในลักษณะที่สามารถจะใช้กุญแจสาธารณะของผู้ลงลายมือชื่อตรวจสอบได้ว่า ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นได้สร้างขึ้นโดยกุญแจส่วนตัวของผู้ลงลายมือชื่อนั้นหรือไม่ และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการลงลายมือชื่อดังกล่าวได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงภายหลังการลงลายมือชื่อหรือไม่

“กุญแจคู่” หมายความว่า กุญแจส่วนตัวและกุญแจสาธารณะในระบบรหัสแบบอสมมาตรที่ได้สร้างขึ้นโดยวิธีการที่ทำให้กุญแจส่วนตัวมีความสัมพันธ์ในทางคณิตศาสตร์กับกุญแจสาธารณะในลักษณะที่สามารถใช้กุญแจสาธารณะตรวจสอบได้ว่าลายมือชื่อดิจิทัลได้สร้างขึ้นโดยใช้กุญแจส่วนตัวนั้นหรือไม่

“กุญแจส่วนตัว” หมายความว่า กุญแจที่ใช้ในการสร้างลายมือชื่อดิจิทัล

“กุญแจสาธารณะ” หมายความว่า กุญแจที่ใช้ในการตรวจสอบลายมือชื่อดิจิทัล

“ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

“ผู้ประกอบการรับรอง” หมายความว่า ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการรับรองกุญแจคู่หรือกุญแจสาธารณะซึ่งสัมพันธ์กับตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่อดิจิทัล และการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ประกอบการรับรองที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลตามพระราชบัญญัตินี้

“ใบรับรอง” หมายความว่า ใบรับรองในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ที่ออกโดยผู้ประกอบการรับรองตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ถือใบรับรอง” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับใบรับรองจากผู้ประกอบการรับรองว่าเป็นเจ้าของกุญแจคู่ที่มีกุญแจสาธารณะตามรายการที่ระบุในใบรับรอง

“ระบบเก็บรักษาข้อมูล” หมายความว่า ระบบที่เชื่อถือได้เพื่อใช้ในการเก็บรักษาและการค้นคืนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับใบรับรองหรือผู้ประกอบการรับรอง เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจสอบ เช่น คำชี้แจงทางปฏิบัติในการประกอบการรับรองของผู้ประกอบการรับรอง ประกาศเกี่ยวกับการที่ใบรับรองสิ้นอายุ หรือถูกพักการใช้ หรือถูกเพิกถอน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมและค่าบริการไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ ในกรณีที่บุคคลพึงลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าได้มีการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ลงลายมือชื่อในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถระบุตัวบุคคลผู้ลงลายมือชื่อในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และแสดงได้ด้วยว่าบุคคลนั้นเห็นชอบกับข้อความที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น ทั้งเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้และที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการลงลายมือชื่อนั้น ให้ถือว่าบุคคลนั้นลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นแล้ว และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่พึงถูกจำกัดหรือถูกปฏิเสธผลทางกฎหมายเพียงเพราะเหตุที่เป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับทั้งในกิจการที่กฎหมายบังคับให้บุคคลต้องลงลายมือชื่อ และในกิจการที่หากบุคคลไม่ลงลายมือชื่อแล้วจะเกิดผลทางกฎหมายบางประการด้วย

การพิจารณาถึงวิธีการที่เชื่อถือได้และที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมกรณีที่มีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้ง

(๑) คุณลักษณะและประสิทธิภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการสร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

(๒) ความเป็นไปได้ที่จะใช้วิธีการอื่น รวมถึงค่าใช้จ่ายในการนำวิธีการอื่นนั้นมาใช้

(๓) ลักษณะของกิจการและธุรกรรมที่มีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

(๔) ความสำคัญของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

(๕) ประเพณีและทางปฏิบัติทางการค้าที่เกี่ยวกับกิจการและธุรกรรมที่มีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๗ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ใดที่มีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า

(๑) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลงนับแต่เวลาที่มีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัย

(๒) ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นของบุคคลผู้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น และ

(๓) บุคคลนั้นลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น โดยมีเจตนาที่จะให้เป็นการลงลายมือชื่อ

ของตนเอง

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัยตามวรรคหนึ่ง ได้แก่

(ก) ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นโดยอยู่ในความควบคุมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในขณะที่สร้าง และวิธีการที่ใช้ในการสร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถเชื่อมโยงกับบุคคลผู้ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์กับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นการเฉพาะ

(ข) ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นลายมือชื่อดิจิทัลที่มีการรับรองจากผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตตามที่กล่าวในหมวด ๒ ของพระราชบัญญัตินี้

(ค) ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นโดยใช้วิธีการและกระบวนการตามที่คู่มือตกลงกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะมีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น

(ง) ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในลักษณะเดียวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ตาม (ก) ถึง (ค) ซึ่งกำหนดในพระราชกฤษฎีกา

หมวด ๒

ลายมือชื่อดิจิทัล

ส่วนที่ ๑

หน้าที่ของผู้ถือใบรับรอง

มาตรา ๘ ผู้ขอให้ผู้ประกอบการรับรองออกใบรับรอง ต้องทำคำขอยื่นต่อผู้ประกอบการรับรอง พร้อมทั้งเปิดเผยข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญ รวมทั้งข้อเท็จจริงที่พึงต้องแสดงในใบรับรองตามความเป็นจริงแก่ผู้ประกอบการรับรอง

คำขอจะทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

มาตรา ๙ เมื่อมีการออกใบรับรองให้แก่ผู้ขอใบรับรองตามมาตรา ๒๙ แล้ว ถ้าผู้ขอใบรับรองได้นำใบรับรองออกแสดงหรือยินยอมให้มีการนำใบรับรองออกแสดงแก่บุคคลอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันเป็นที่เข้าใจได้ว่าตนได้แสดงความเห็นชอบกับใบรับรองในขณะที่ได้รับแจ้งรายการในใบรับรอง ให้ถือว่าผู้ขอใบรับรองยอมรับใบรับรองนั้นแล้ว

มาตรา ๑๐ ผู้ถือใบรับรองตามมาตรา ๙ มีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังตามสมควรเช่น วิทยุชนผู้ประกอบการนั้นพึงใช้ในการดูแลรักษากุญแจส่วนตัวซึ่งสัมพันธ์กับกุญแจสาธารณะที่ถูกระบุในใบรับรอง กับทั้งต้องไม่เปิดเผยกุญแจส่วนตัวให้แก่บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ผู้รับมอบอำนาจให้สร้างลายมือชื่อดิจิทัลของผู้ถือใบรับรองนั้น และให้มีหน้าที่เช่นว่านั้นตลอดไปจนสิ้นอายุใบรับรอง แม้จะอยู่ระหว่างที่ใบรับรองถูกพักการใช้ก็ตาม

มาตรา ๑๑ ผู้ถือใบรับรองหรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ถือใบรับรองต้องร้องขอต่อผู้ประกอบการรับรองให้ผู้ประกอบการรับรองพักการใช้ใบรับรองหรือเพิกถอนใบรับรองโดยเร็วที่สุด ถ้าปรากฏว่ากุญแจส่วนตัวที่คู่กับกุญแจสาธารณะที่ระบุในใบรับรองสูญหาย ถูกทำลาย ถูกแก้ไข ถูกเปิดเผยโดยมิชอบ ถูกส่งรั่วโดยวิธีอื่น หรือมีเหตุอื่นที่ทำให้กุญแจส่วนตัวเปลี่ยนแปลงไป

ส่วนที่ ๒

ผู้ประกอบการรับรอง

มาตรา ๑๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการเป็นผู้ประกอบการรับรองเว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลตามพระราชบัญญัตินี้

การขอรับใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัล และการออกใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัล ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๓ ผู้ประกอบการรับรองต่อไปนี้ ได้รับยกเว้นไม่ต้องรับใบอนุญาตให้ประกอบการรับรอง

- (๑) ผู้ประกอบการรับรองในองค์กรหรือกิจการที่ออกใบรับรองให้แก่บุคคลหรือหน่วยงานในองค์กรหรือกิจการนั้นเป็นการภายใน
- (๒) ผู้ประกอบการรับรองในองค์กรหรือกิจการอย่างอื่นที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา
- (๓) ผู้ประกอบการรับรองของหน่วยงานของรัฐในกิจการที่ดำเนินการโดยทางราชการ

มาตรา ๑๔ ผู้ประกอบการรับรองที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓ (๑) (๒) หรือ (๓) รายใด ประสงค์ที่จะจดทะเบียนว่าตนได้รับยกเว้นไม่ต้องได้รับใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้จดทะเบียนว่าตนได้รับยกเว้นไม่ต้องได้รับใบอนุญาต เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้ขอเป็นผู้ประกอบการรับรองตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี และผู้ประกอบการรับรองรายนั้นใช้ระบบที่เชื่อถือได้ในการประกอบการรับรองตามที่กล่าวในมาตรา ๒๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนไว้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้ถือว่าใบรับรองของผู้ประกอบการรับรองรายนั้นที่ออกให้แก่ผู้ขอใบรับรองภายหลังวันที่รับจดทะเบียนเป็นต้นไป มีผลเช่นเดียวกับใบรับรองที่ออกโดยผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ นอกจากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัล ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตต้องเสียค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับการประกอบการรับรองทุกปี เว้นแต่ปีใบอนุญาต

ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตใดไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายในสามเดือนนับแต่วันสิ้นปี

ปฏิทิน ให้ใบอนุญาตประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตนั้น
 สনอายุ

มาตรา ๑๖ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อ
 ดิจิทัล เมื่อปรากฏแก่รัฐมนตรีว่าผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต

(๑) ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือ
 เงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อการขอรับใบอนุญาตประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลหรือ
 การอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบการรับรอง ในเมื่อการนั้นอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน
 หรือผู้มีส่วนได้เสีย

(๒) แจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือส่งเอกสารหลักฐานที่มีข้อมูลหรือตัวเลขคลาดเคลื่อนกับ
 ความเป็นจริงในสาระสำคัญต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการหรือรัฐมนตรีในขณะที่ทำคำขอ
 ให้ออกใบอนุญาตประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัล หรือในเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับการประกอบ
 การรับรองหลังจากนั้น

(๓) ประกอบกิจการหรือธุรกิจอื่นใดในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน
 หรือเศรษฐกิจของประเทศ

(๔) มีหนี้สินเกินกว่าสินทรัพย์ หรือมีฐานะการเงินไม่มั่นคงอันอาจเกิดความเสียหายแก่ผู้
 มีส่วนได้เสีย

(๕) หยุดประกอบการรับรองโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๖) ขาดคุณสมบัติที่จะเป็นผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๗ ในการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลตาม
 มาตรา ๑๖ ให้ผู้อำนวยการแจ้งคำสั่งของรัฐมนตรีเป็นหนังสือให้ผู้ที่ถูกสั่งเพิกถอนทราบ และให้
 ปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตนั้น กับทั้งให้ประกาศ
 ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยหนึ่งฉบับเป็นเวลาสามวันติดต่อกัน
 หรือโดยวิธีอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนด โดยคิดค่าใช้จ่ายจากผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตนั้น

มาตรา ๑๘ ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตอาจคืนใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลาย
 มือชื่อดิจิทัล ด้วยการแจ้งความประสงค์ของตนเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการและส่งมอบใบ
 อนุญาตประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลคืนไปพร้อมกัน

การคืนใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัล ให้มีผลในวันที่คณะกรรมการรับ
 หนังสือและใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัล หรือหากผู้ประกอบการรับรองรับ
 อนุญาตระงับคืนมีผลหลังจากนั้นในหนังสือแจ้งความประสงค์ ให้มีผลในวันที่ระบุในหนังสือแจ้ง
 ความประสงค์นั้น

ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตที่คืนใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัล จะ
 ต้องปิดประกาศการคืนใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนัก

งานของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตนั้น กับทั้งให้ประกาศทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยหนึ่งฉบับเป็นเวลาสามวันติดต่อกัน หรือโดยวิธีอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนด โดยคิดค่าใช้จ่ายจากผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตนั้น

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตรายใดสิ้นอายุตามมาตรา ๑๕ หรือถูกเพิกถอนตามมาตรา ๑๖ หรือมีการคืนตามมาตรา ๑๘ ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตรายนั้นจะต้องหยุดการประกอบการรับรองนับแต่วันที่ใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลสิ้นอายุ หรือวันที่ถูกเพิกถอน หรือวันที่การคืนมีผล แล้วแต่กรณี

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาจสั่งอนุญาตเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตรายนั้นประกอบการรับรองต่อไปได้ในระยะเวลาหนึ่งเท่าที่เห็นเหมาะสมเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ขอใบรับรองหรือผู้ถือใบรับรองหรือผู้มีส่วนได้เสียที่ใช้ประโยชน์จากใบรับรองของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตรายนั้น

มาตรา ๒๐ การที่ใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลสิ้นอายุตามมาตรา ๑๕ หรือถูกเพิกถอนตามมาตรา ๑๖ หรือมีการคืนตามมาตรา ๑๘ ไม่กระทบกระเทือนต่อความสมบูรณ์ของใบรับรองที่ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตออกก่อนวันที่การสิ้นอายุหรือการถูกเพิกถอนหรือการคืนมีผล

มาตรา ๒๑ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตรายอื่นเข้ารับช่วงใบรับรองที่ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตออกไปก่อนที่ใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลของตนสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอนหรือที่มีการคืนได้ ถ้าการออกใบรับรองดังกล่าวไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตรายอื่นที่ได้รับแต่งตั้งกำหนดหรือถือปฏิบัติในการออกใบรับรอง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าใบรับรองดังกล่าวเป็นใบรับรองที่ออกโดยผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตรายอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้ง

ความในวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตรายอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งที่จะเรียกร้องให้ผู้ขอใบรับรองปฏิบัติให้ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข และหลักเกณฑ์ของการออกใบรับรอง รวมทั้งการออกใบรับรองใหม่ของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตรายอื่นที่ได้รับแต่งตั้ง เพื่อให้การรับรองมีผลไปจนครบอายุการรับรองตามใบรับรองเดิม ในกรณีเช่นนี้ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตรายอื่นที่ได้รับแต่งตั้งอาจคิดค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเอาจากผู้ขอใบรับรองได้ในอัตราที่คณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

มาตรา ๒๒ ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตต้องจัดให้มีการตรวจสอบเพื่อประเมินการปฏิบัติงานรับรองของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตปีละหนึ่งครั้ง โดยผู้ตรวจสอบซึ่งมีคุณสมบัติ

และความสามารถที่จะตรวจสอบความปลอดภัยด้านคอมพิวเตอร์ได้ คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบให้ เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด และให้คณะกรรมการจัดให้มีการโฆษณารายงานการตรวจสอบ ต่อสาธารณชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๓ เพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบการประกอบการรับรองของผู้ประกอบการ รับรองรับอนุญาตให้เป็นไปตามที่กล่าวในพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดัง ต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานประกอบการรับรองของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตตามวันเวลาที่ ได้ตกลงนัดหมายกับผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตล่วงหน้า เพื่อตรวจสอบระบบ วิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการออกใบรับรอง รวมทั้งขอทราบข้อมูลเท่าที่จำเป็นจากผู้ประกอบการ รับรองรับอนุญาตหรือตัวแทนของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต

(๒) เรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการรับรองจากผู้ประกอบการ รับรองรับอนุญาต

(๓) เรียกให้กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือลูกจ้างของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต มาให้ถ้อยคำ หรือจะสั่งให้บุคคลดังกล่าวยื่นคำชี้แจงแสดงข้อเท็จจริงตามที่ต้องการก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก สะดวกตามสมควร

มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลตามพระราชบัญญัตินี้ ใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในธุรกิจว่า “ผู้ประกอบการรับรอง” “ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต” หรือ “ผู้ประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัล” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายทำนองเดียวกัน

ส่วนที่ ๓

หน้าที่ของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต

มาตรา ๒๕ ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตต้องใช้ระบบที่เชื่อถือได้ในการประกอบการ รับรองลายมือชื่อดิจิทัล และจัดให้ระบบนั้นได้รับการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ตลอดเวลา

ระบบที่เชื่อถือได้ต้องเป็นระบบที่ใช้วิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่ทำให้การประกอบการ รับรองปลอดภัยจากการถูกล่วงล้ำหรือถูกนำไปใช้โดยไม่ถูกต้อง และสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง มั่นคงและได้ผลสอดคล้องกับภารกิจ ทั้งเป็นไปตามกระบวนการที่ให้ความปลอดภัยในระดับที่ เป็นที่ยอมรับได้โดยทั่วไปด้วย

มาตรา ๒๖ ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตต้องมีใบรับรองของตนเองที่ระบุว่าตนเอง เป็นผู้ถือใบรับรองและระบุถึงคุณแจสาธารณะอันสัมพันธ์กับคุณแจส่วนตัวที่ผู้ประกอบการรับรอง รับอนุญาตจะนำมาใช้ในการลงลายมือชื่อดิจิทัลในใบรับรองที่ตนจะออกให้แก่ผู้ขอใบรับรอง

ใบรับรองดังกล่าวผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตจะจัดทำขึ้นเอง หรือผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตรายอื่นออกให้ก็ได้ และอย่างน้อยจะต้องมีรายการตามที่กล่าวในมาตรา ๓๐

มาตรา ๒๗ ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตต้องเปิดเผยสิ่งต่อไปนี้ต่อบุคคลทั่วไป รวมทั้งเปิดเผยทางระบบเก็บรักษาข้อมูลของตนเอง

- (๑) ใบรับรองของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตเอง
- (๒) คำชี้แจงทางปฏิบัติในการประกอบการรับรองที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี
- (๓) คำบอกกล่าวถึงการที่ใบรับรองของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตเองถูกยกเลิกหรือถูกพักการใช้
- (๔) ข้อเท็จจริงอย่างอื่นที่เป็นสาระสำคัญและกระทบถึงความน่าเชื่อถือของใบรับรองที่ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตได้ออกไปแล้ว หรือกระทบถึงความสามารถในการประกอบการรับรอง รวมทั้งการให้บริการที่เกี่ยวข้องของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบที่ใช้ในการประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัล หรือต่อใบรับรองของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตเอง หรือที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตที่จะประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัลให้เป็นที่เชื่อถือได้ ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตจะต้องแจ้งให้บุคคลที่อาจได้รับผลกระทบจากเหตุดังกล่าวทราบโดยไม่ชักช้า หรือหากมีการกำหนดวิธีการแก้ไขเหตุดังกล่าวไว้แล้วในคำชี้แจงทางปฏิบัติในการประกอบการรับรอง ก็ให้ดำเนินการแก้ไขไปตามวิธีการนั้น

มาตรา ๒๙ ก่อนที่ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตจะออกใบรับรองให้แก่ผู้ใด ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตจะต้องได้รับคำขอจากผู้นั้นก่อน และ

- (๑) ถ้าผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตมีคำชี้แจงทางปฏิบัติในการประกอบการรับรอง ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตได้ปฏิบัติครบถ้วนในการยืนยันรับรองตัวบุคคลผู้ขอใบรับรองตามคำชี้แจงดังกล่าวแล้ว หรือ
- (๒) ถ้าผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตไม่มีคำชี้แจงทางปฏิบัติในการประกอบการรับรอง ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตจะต้องยืนยันรับรองด้วยตนเองหรือจัดให้ผู้มีอำนาจจัดการแทนยืนยันรับรองว่า
 - (ก) ผู้ขอใบรับรองเป็นบุคคลที่จะถูกระบุชื่อในใบรับรองที่จะออกให้
 - (ข) ถ้าผู้ขอใบรับรองดำเนินการร้องขอโดยผู้แทนหรือตัวแทน ผู้แทนหรือตัวแทนดังกล่าวได้รับมอบอำนาจให้ถือกุญแจส่วนตัวและให้ร้องขอให้ระบุกุญแจสาธารณะที่สัมพันธ์กันในใบรับรองได้
 - (ค) ข้อความที่จะแสดงในใบรับรองนั้นถูกต้อง
 - (ง) ผู้ขอใบรับรองมีสิทธิโดยชอบที่จะถือกุญแจส่วนตัวที่สัมพันธ์กับกุญแจสาธารณะที่จะระบุในใบรับรอง

(จ) กุญแจสาธารณะที่จะระบุในใบรับรอง สามารถใช้ตรวจสอบลายมือชื่อดิจิทัลของผู้ขอใบรับรองได้

มาตรา ๓๐ ใบรับรองอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(1) ชื่อของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตและชื่อผู้ถือใบรับรอง
(2) วิธีการที่ใช้ในการสร้างลายมือชื่อดิจิทัลของผู้ถือใบรับรองและของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต

(3) กุญแจสาธารณะของผู้ถือใบรับรอง

(4) วันเวลาที่เริ่มและสิ้นสุดของการใช้ใบรับรอง

(5) ข้อจำกัดการใช้กุญแจสาธารณะ ในกรณีที่มีข้อจำกัดดังกล่าว

(6) ลายมือชื่อดิจิทัลของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต

เมื่อเห็นสมควร คณะกรรมการอาจออกระเบียบกำหนดให้ใบรับรองต้องมีรายการอย่างอื่นเพิ่มขึ้นจากรายการตาม (๑) ถึง (๖) ได้ ถ้ารายการที่เพิ่มขึ้นนั้นเป็นประโยชน์แก่ผู้ขอใบรับรองและผู้ที่ใช้ประโยชน์จากใบรับรอง และอยู่ในวิสัยที่ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตพึงรับรองได้

มาตรา ๓๑ เมื่อออกใบรับรองให้แก่ผู้ขอใบรับรองแล้ว ให้ถือว่าผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตได้รับรองว่าใบรับรองนั้นได้ออกตามขั้นตอนและเงื่อนไขที่ปรากฏในคำชี้แจงทางปฏิบัติในการประกอบการรับรองของผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต

ในกรณีที่ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตไม่ได้จัดทำคำชี้แจงทางปฏิบัติในการประกอบการรับรอง ให้ถือว่าผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตได้รับรอง สิ่งต่อไปนี้

(๑) ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการออกใบรับรองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ทุกประการแล้ว

(๒) ผู้ซึ่งถูกระบุชื่อในใบรับรองเป็นผู้ถือกุญแจส่วนตัวที่สัมพันธ์กับกุญแจสาธารณะที่ระบุในใบรับรอง

(๓) กุญแจสาธารณะที่ระบุในใบรับรองและกุญแจส่วนตัวของผู้ซึ่งถูกระบุชื่อในใบรับรองถือเป็นกุญแจคู่ที่ถูกต้อง

(๔) ข้อความที่แสดงในใบรับรองถูกต้อง เว้นแต่ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตได้กล่าวในใบรับรองว่าตนไม่ยืนยันความถูกต้องของข้อความบางประการ

(๕) ไม่เป็นที่ปรากฏแก่ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาตในขณะออกใบรับรองว่ามีเหตุที่อาจจะทำให้คำรับรองตาม (๑) ถึง (๔) ไม่เป็นความจริง

มาตรา ๓๒ ให้นำความในมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาใช้บังคับกับผู้ประกอบการรับรองอื่นที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรับใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๔ การพักใช้และการเพิกถอนใบรับรอง

มาตรา ๓๓ เว้นแต่ผู้ประกอบการรับรองและผู้ถือใบรับรองตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้ผู้ประกอบการรับรองพักใช้ใบรับรองโดยพลันเมื่อได้รับคำขอจากผู้ถือใบรับรองหรือจากผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ถือใบรับรอง

มาตรา ๓๔ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงรายการในใบรับรองโดยมิชอบหรือปรากฏเหตุอื่นที่ทำให้ใบรับรองขาดความน่าเชื่อถือ ผู้ประกอบการรับรองอาจพักใช้ใบรับรองไว้เป็นระยะเวลาไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้

เมื่อได้พักใช้ใบรับรองตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้ประกอบการรับรองแจ้งให้ผู้ถือใบรับรองหรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ถือใบรับรองทราบโดยพลัน

มาตรา ๓๕ ให้ผู้ประกอบการรับรองเพิกถอนใบรับรองในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เมื่อได้รับคำขอจากผู้ถือใบรับรองหรือจากผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ถือใบรับรอง
- (๒) เมื่อได้รับแจ้งโดยมีหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าผู้ถือใบรับรองตาย หรือในกรณีที่ผู้ถือใบรับรองเป็นนิติบุคคล นิติบุคคลนั้นเลิกกิจการแล้ว
- (๓) เมื่อปรากฏต่อผู้ประกอบการรับรองว่า
 - (ก) ข้อเท็จจริงในสาระสำคัญที่กล่าวในใบรับรองไม่เป็นความจริง
 - (ข) มีการปฏิบัติที่ไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไขในการออกใบรับรอง หรือ
 - (ค) เกิดเหตุอันมีลักษณะตามมาตรา ๑๑ แก่กุญแจส่วนตัวของผู้ประกอบการรับรอง หรือระบบที่เชื่อถือได้ของผู้ประกอบการรับรอง

นอกจากกรณีตามที่กล่าวใน (๒) เมื่อเพิกถอนใบรับรองแล้ว ผู้ประกอบการรับรองจะต้องแจ้งให้ผู้ถือใบรับรองทราบโดยพลัน

มาตรา ๓๖ ก่อนพักการใช้หรือเพิกถอนใบรับรองตามคำขอตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๕ (๑) ผู้ประกอบการรับรองต้องตรวจสอบให้แน่ชัดว่าผู้ขอเป็นบุคคลเดียวกับผู้ซึ่งถูกระบุชื่อในใบรับรองหรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากบุคคลดังกล่าว

มาตรา ๓๗ เมื่อได้พักใช้หรือเพิกถอนใบรับรองของผู้ขอแล้ว ผู้ประกอบการรับรองต้องประกาศเผยแพร่แก่สาธารณชนถึงการพักใช้หรือเพิกถอนใบรับรองนั้นโดยไม่ชักช้าตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด หรือตามคำสั่งชี้แจงทางปฏิบัติในการประกอบการรับรองที่ผู้ประกอบการรับรองกำหนดขึ้น เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๘ ผู้ประกอบการรับรองต้องเก็บรักษาใบรับรองและรายการใบรับรองที่ได้พักใช้

หรือเพิกถอนเป็นเวลาอย่างน้อยห้าปีนับแต่วันที่ถูกพักใช้หรือเพิกถอนหรือนับแต่ใบรับรองหมดอายุตามที่ระบุในใบรับรอง

ส่วนที่ ๕

ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการรับรอง

มาตรา ๓๙ สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบในระหว่างผู้ประกอบการรับรองกับผู้ถือใบรับรองให้เป็นไปตามที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายตกลงกัน เว้นแต่ที่ได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๔๐ ผู้ประกอบการรับรองอาจจำกัดหรือยกเว้นความรับผิดชอบอันเกิดขึ้นจากเหตุบกพร่องหรือผิดพลาดในรายการที่ระบุในใบรับรอง หรือเหตุขัดข้องในระบบที่เชื่อถือได้ของผู้ประกอบการรับรองตามมาตรา ๒๕ เว้นแต่เหตุดังกล่าวเกิดจากกลฉ้อฉลหรือประมาทเลินเล่อของตน

มาตรา ๔๑ ผู้ประกอบการรับรองต้องรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทน ให้แก่บุคคลที่เชื่อถือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีลายมือชื่อดิจิทัลกำกับ หรือเชื่อถือรายการในใบรับรองเพื่อความเสียหายที่บุคคลนั้นได้รับอันเนื่องมาจากความไม่สมบูรณ์หรือไม่ถูกต้องของลายมือชื่อดิจิทัลหรือรายการในใบรับรอง เว้นแต่โดยพฤติการณ์แวดล้อม บุคคลนั้นไม่สมควรเชื่อถือลายมือชื่อดิจิทัลหรือรายการในใบรับรองนั้น

พฤติการณ์แวดล้อมตามวรรคหนึ่ง รวมถึงพฤติการณ์ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) ข้อเท็จจริงที่บุคคลนั้นรู้หรือควรจะรู้ว่าลายมือชื่อดิจิทัลดังกล่าวถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือถูกนำมาใช้โดยไม่ได้รับความยินยอมของเจ้าของลายมือชื่อ หรือรู้หรือควรจะรู้ว่ารายการในใบรับรองถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข

(๒) การดำเนินการที่เหมาะสมของบุคคลนั้นเพื่อตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของลายมือชื่อดิจิทัล หรือรายการในใบรับรอง

(๓) ความสำคัญของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการลงลายมือชื่อดิจิทัล กิจกรรมและธุรกรรมทางการเงินการลงลายมือชื่อจดทลน

(๔) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งเชื่อถือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการลงลายมือชื่อดิจิทัล และผู้ซึ่งถูกระบุชื่อในใบรับรองว่าเป็นเจ้าของลายมือชื่อ

(๕) ประเพณีหรือทางปฏิบัติทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของการใช้ลายมือชื่อจดทลน

ส่วนที่ ๖

ใบรับรองต่างประเทศและลายมือชื่อดิจิทัลต่างประเทศ

มาตรา ๔๒ ใบรับรองที่ออกโดยผู้ประกอบการรับรองในต่างประเทศ ให้ถือว่ามีผลเช่นเดียวกับใบรับรองที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หากการออกใบรับรองในต่างประเทศดังกล่าวได้ใช้ระบบที่เชื่อถือได้ที่มีความน่าเชื่อถือไม่น้อยกว่าระบบที่เชื่อถือได้ตามพระราชบัญญัตินี้ และวิธีการและกระบวนการในการออกใบรับรองต่างประเทศดังกล่าวไม่ขัดกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดเกี่ยวกับใบรับรองที่ออกโดยผู้ประกอบการรับรองในต่างประเทศ

มาตรา ๔๓ ลายมือชื่อดิจิทัลที่สร้างขึ้นโดยใช้ระบบที่มีใบรับรองที่ออกโดยผู้ประกอบการรับรองในต่างประเทศตามมาตรา ๔๒ ให้ถือว่ามีผลเช่นเดียวกับลายมือชื่อดิจิทัลที่ใช้ใบรับรองตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๓

การกำกับและการประกอบการรับรอง

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการลายนมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๔๔ ให้มีคณะกรรมการลายนมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีอีกจำนวนหกคน โดยให้แต่งตั้งจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับผู้ซึ่งมิใช่ข้าราชการจำนวนฝ่ายละเท่า ๆ กัน เป็นกรรมการ โดยในจำนวนนี้อย่างน้อยต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ด้านเศรษฐศาสตร์ และด้านนิติศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน และให้ผู้บัญชาการเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) วางนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
- (๒) ควบคุมและกำกับดูแลการประกอบการรับรองลายมือชื่อดิจิทัล
- (๓) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอรับและการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบการรับรองรับอนุญาต การยกเว้นการที่ผู้ประกอบการรับรองต้องได้รับอนุญาต การเพิกถอนและการคืนใบอนุญาตดังกล่าว
- (๔) ออกระเบียบเกี่ยวกับวิธีการในการประกาศเผยแพร่แก่สาธารณชนเมื่อมีการพักใช้

หรือเพิกถอนใบรับรอง รวมทั้งการโฆษณารายงานการตรวจสอบผู้ประกอบการรับรองของผู้ตรวจสอบ

(๕) ออกระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐานด้านเทคนิคและความปลอดภัยเกี่ยวกับการประกอบ การรับรองลายมอซอเลททรอนกส

(๖) ออกระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับเกี่ยวกับพนักงานและลูกจ้าง ระบบพนักงาน สัมพันธ์ การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของ พนักงานและลูกจ้าง การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทาง วินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์การลงโทษทางวินัยของพนักงานและลูก จ้างของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน

(๗) เสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่ บังคับใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๖ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๔๕ ต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบใน การบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

มาตรา ๔๗ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี เมื่อกรรมการ พ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้ง กรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อจน กว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะแต่งตั้งให้อยู่ใน ตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

มาตรา ๔๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๔๗ กรรมการผู้ทรงคุณ วุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะปฏิบัติหน้าที่บกพร่องอย่างร้ายแรง

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้ กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) เป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๖

มาตรา ๔๙ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๘ ให้ดำเนินการแต่งตั้งแทนใหม่ภายในหกสิบวัน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่แต่งตั้งแทนให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

มาตรา ๕๑ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๕๒ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ใดมีส่วนได้เสียใดๆ ในเรื่องที่พิจารณาห้ามมิให้เข้าร่วมพิจารณาในเรื่องนั้น

มาตรา ๕๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และให้นำมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๕๔ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ และอนุกรรมการ ได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยให้จ่ายจากงบประมาณของสำนักงาน

ส่วนที่ ๒

สำนักงานคณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๕๕ ให้มีสำนักงานเรียกว่า “สำนักงานคณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์” และให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยให้เป็นหน่วยงานในกำกับของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม มีระบบงานที่แตกต่างจากระบบราชการเพื่อให้เกิดความคล่องตัวภายใต้นโยบายของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๖ ให้สำนักงานมีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการและปฏิบัติงานอื่นตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ อันรวมถึง

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ และประเมินการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในธุรกรรม และกิจการ ทั้งในภาคเอกชนและภาครัฐ รวมทั้งการประกอบการรับรองและใบรับรองลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเสนอผลการศึกษา วิเคราะห์และประเมินดังกล่าวต่อคณะกรรมการ

(๒) สํารวจ ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อให้เป็นพื้นฐานในการวางเป้าหมาย นโยบาย และจัดทำแผน โครงการ และมาตรการต่างๆ ในการพัฒนาลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ของ ประเทศ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการ

(๓) ออกใบอนุญาตให้ประกอบการรับรองลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้ประกอบการ รับรองรับอนุญาตตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และเมื่อเกิดกรณีที่พึงเพิกถอนใบอนุญาต หรือมีการคืนใบอนุญาต การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) รับค่าธรรมเนียม ค่าบริการต่างๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) พิจารณารายงานการตรวจสอบผู้ประกอบการรับรองของผู้ตรวจสอบ และหากเห็นว่า มีข้อที่ควรแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการประกอบการรับรองของผู้ประกอบการรับรองรายใด ให้สั่งการ ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๕๗ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๕๖ ให้สำนักงาน มีอำนาจกระทำการต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินต่างๆ ชื่อ จัดหา ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ยืม ให้อืม แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้ง ในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้ทูลให้ ในกรณีชื่อและจำหน่าย อสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าเกินกว่าวงเงินที่รัฐมนตรีกำหนด ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน

(๒) กู้ยืมเงิน โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สิน การกู้ยืมเงิน ให้เป็นไปตามหลัก เกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๓) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลทำกิจการที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

(๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้ รับมอบหมายเพื่อให้ดำเนินการใด ๆ ที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

(๕) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหรือตามที่ คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๕๘ สำนักงานมีผู้อำนวยการซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของรัฐ มंत्रीเป็นผู้มีหน้าที่บริหารงานของสำนักงานตามมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ และดำเนินงานอื่น ๆ ตามนโยบายและมติของคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๕๙ ให้ผู้อำนวยการอยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่

เกินสองวาระติดต่อกัน

ให้นำความในมาตรา ๔๔ มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของผู้อำนวยการโดยอนุโลม และให้ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖๐

มาตรา ๖๐ ผู้อำนวยการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้สามารถปฏิบัติงานเต็มเวลาให้แก่สำนักงาน
- (๒) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (๓) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้าง ของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐอื่นหรือของส่วนราชการท้องถิ่น
- (๔) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดหรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการรับรอง

มาตรา ๖๑ ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินกิจการของสำนักงานประกอบด้วย

- (๑) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี
- (๒) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- (๓) ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ
- (๔) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของสำนักงาน

มาตรา ๖๒ บรรดารายได้ของสำนักงานไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๖๓ มิให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในส่วนที่เกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยและการจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ และกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์มาใช้บังคับกับผู้อำนวยการ พนักงาน และลูกจ้างของสำนักงาน

มาตรา ๖๔ ให้สำนักงานจัดให้มีระบบบัญชีที่เหมาะสมกับกิจการของสำนักงาน และจัดให้มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำ

มาตรา ๖๕ ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงานและเสนอผลรายงานการสอบบัญชีต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับจากวันสิ้นปีบัญชี

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ หรือจัดพิมพ์โฆษณาหรือแสดงให้ปรากฏ หรือกระทำการอย่างใด ๆ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเชื่อว่าตนหรือบุคคลอื่นได้รับใบรับรอง โดยรู้หรือควรรู้ว่าผู้ประกอบการรับรองไม่ได้ออกใบรับรองนั้น หรือออกใบรับรองนั้นให้โดยปราศจากคำขอหรือความยินยอมของผู้ซึ่งถูกระบุชื่อในใบรับรองว่าเป็นเจ้าของลายมือชื่อดิจิทัล หรือออกใบรับรองนั้นโดยผู้ซึ่งถูกระบุชื่อในใบรับรองมิได้มีตัวตนอยู่จริง หรือใบรับรองนั้นถูกפקใช้หรือเพิกถอนแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๖๗ ผู้ใดแสดงข้อความอันเป็นเท็จแก่ผู้ประกอบการรับรอง หรือปกปิดข้อความจริงที่เป็นสาระสำคัญมิให้ผู้ประกอบการรับรองล่วงรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งใบรับรอง หรือเพื่อให้มีการפקใช้หรือเพิกถอนใบรับรอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๖๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคสอง และ มาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๙ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่กระทำโดยนิติบุคคล ผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลหรือผู้ซึ่งมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของนิติบุคคลต้องรับผิดในความผิดนั้นด้วย เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือมีส่วนร่วมในการกระทำการนั้นด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๐ ภายในระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ในระหว่างที่ยังไม่มีการตั้งสำนักงานคณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ทำหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ค่าขอ	ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตประกอบกิจการ	ฉบับละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท
(๓) ค่าธรรมเนียมรายปี	ปีละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ภาคผนวก ข.

“ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ...”
แบบที่ 2 ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ที่ผ่านการเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543
ซึ่งมีบทบัญญัติทั้งหมด 38 มาตรา

**บททบทวนการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์**

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เหตุผล

โดยที่การทำธุรกรรมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการในการติดต่อสื่อสารที่อาศัยการพัฒนาเทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมีความแตกต่างจากวิธีการทำธุรกรรมซึ่งมีกฎหมายรองรับอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก อันส่งผลให้ต้องมีการรองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการทำเป็นหนังสือ หรือหลักฐานเป็นหนังสือ การรับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้น่าเชื่อถือ และมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมโดยวิธีการทั่วไปที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม นอกจากนี้ ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อวางนโยบายและกำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้มีมาตรฐานน่าเชื่อถือ อันจะเป็นการส่งเสริมการใช้ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในทางการค้าทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ด้วยการมีกฎหมายรองรับในลักษณะที่เป็นเอกรูป และสอดคล้องกับมาตรฐานที่นานาประเทศยอมรับ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พ

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัย
อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่ธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ดำเนินการ
โดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ธุรกรรมที่โดยสภาพของกฎหมายไม่เปิดช่องให้นำไปใช้ได้ตามที่กำหนด
ในพระราชกฤษฎีกา

คำขอ การอนุญาต การจดทะเบียน คำสั่งทางปกครอง หรือการดำเนินการใด ๆ ตาม
กฎหมายกับหน่วยงานของรัฐหรือโดยหน่วยงานของรัฐ ถ้าได้กระทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาให้นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับและให้ถือว่ามีผล
โดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายในเรื่องนั้นกำหนด
ทั้งนี้ ในพระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดให้หน่วยงานของรัฐออกระเบียบเพื่อกำหนดรายละเอียดในบางกรณี
ด้วยก็ได้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“อิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน และให้หมายความรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการ ทางแสง วิธีการทางแม่เหล็ก หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้วิธีต่างๆ เช่นว่านั้น

“ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ข้อความที่ได้สร้าง ส่ง รับ เก็บรักษา หรือประมวลผล ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ไปรษณีย์ทางอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรพิมพ์ หรือโทรสาร

“ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า อักษร อักษรระ ตัวเลข หรือสัญลักษณ์อื่นใด ที่สร้างโดยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งนำมาประกอบกับหรือนำมาใช้ให้มีความสัมพันธ์ในเชิงตรรกะกับข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อระบุตัวบุคคลผู้ลงลายมือชื่อในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อแสดงว่าผู้ลงลายมือชื่อ เหนชอบกบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“ข้อความ” หมายความว่า เรื่องราว หรือข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบของ ตัวอักษร ตัวเลข เสียงและภาพ หรือรูปแบบอื่นใดที่สื่อความหมายได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดย ผ่านวิธีการใด ๆ

“ธุรกรรม” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรม สัญญา หรือการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง

“ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ธุรกรรมที่กระทำขึ้นโดยใช้วิธีการทาง อิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

“ระบบข้อมูล” หมายความว่า กระบวนการประมวลผลด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับสร้าง ส่ง รับ เก็บรักษา หรือประมวลผลข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การส่งหรือรับข้อความด้วย วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้มาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

“ผู้ส่งข้อมูล” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นผู้ส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก่อนจะมี การเก็บรักษาข้อมูลนั้น โดยบุคคลนั้นอาจจะส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง หรือมีการส่ง หรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในนามหรือแทนบุคคลนั้นก็ได้ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางสำหรับ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“ผู้รับข้อมูล” หมายความว่า บุคคลซึ่งผู้ส่งข้อมูลประสงค์จะให้ได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางสำหรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

“บุคคลที่เป็นสื่อกลาง” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำในนามผู้อื่นในการส่ง รับ หรือเก็บ รักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อันใดอันหนึ่งโดยเฉพาะ รวมถึงให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

“ธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า

- (1) การรับรองลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์
- (2) การอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

‘รัฐมนตรี’ หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

ตุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา 6 ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลทางกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา 7 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา 8 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงด้วยการอ่านและแปลงข้อความนั้นเป็นข้อความที่นำมาใช้ในการอ้างอิงในภายหลังได้ ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดงแล้ว

มาตรา 8 ในกรณีที่บุคคลพึงลงลายมือชื่อในหนังสือ ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า

(1) ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงได้ว่าเจ้าของลายมือชื่อรับรองข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นว่าเป็นของตน และ

(2) วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมหรือข้อตกลงของคู่กรณี

มาตรา 9 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้นำเสนอหรือเก็บรักษาข้อความใดในรูปของเอกสารต้นฉบับ ถ้าได้นำเสนอหรือเก็บรักษาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าได้มีการนำเสนอหรือเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความตามกฎหมายแล้ว

(1) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ในการรักษาความถูกต้องของข้อความตั้งแต่การสร้างข้อความเสร็จสมบูรณ์ และ

(2) สามารถแสดงข้อความนั้นในภายหลังได้

ความถูกต้องของข้อความตาม (1) ให้พิจารณาถึงความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ของข้อความ เว้นแต่การรับรองหรือบันทึกเพิ่มเติมซึ่งไม่มีผลต่อความถูกต้องของข้อความนั้น หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตามปกติในการติดต่อสื่อสาร การเก็บรักษา หรือการแสดงข้อความ

ในการวินิจฉัยความน่าเชื่อถือของวิธีการรักษาความถูกต้องของข้อความตาม (1) ให้พิจารณาถึงพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการสร้างข้อความนั้น

มาตรา 10 ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือไม่ใช่เอกสารต้นฉบับ

ในการซึ่งนำหลักพยานหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดนั้น ให้พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการรักษาความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความ ลักษณะหรือวิธีการที่ใช้ ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูลรวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง

มาตรา 11 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เก็บรักษาเอกสารหรือข้อความใด ถ้าได้ เก็บรักษาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าได้มีการเก็บรักษาเอกสารหรือ ข้อความตามที่กฎหมายต้องการแล้ว

(1) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถเข้าถึงด้วยการอ่าน และแปลงเป็นข้อความที่นำมาใช้ ในการอ้างอิงในภายหลังได้

(2) ได้เก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นอยู่ในขณะที่สร้าง ส่ง หรือได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น หรืออยู่ในรูปแบบที่สามารถแสดงข้อความที่สร้าง ส่ง หรือได้รับ ให้ปรากฏอย่างถูกต้องได้

(3) ได้เก็บรักษาข้อความส่วนที่ระบุถึงแหล่งกำเนิด ต้นทาง และปลายทางของข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนวันและเวลาที่ส่งหรือได้รับข้อความดังกล่าว ถ้ามี

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับข้อความที่ใช้เพียงเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งหรือรับ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความใด อาจกำหนด หลักเกณฑ์รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความนั้นได้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้ง กับบทบัญญัติในมาตรานี้

มาตรา 12 เว้นแต่คู่กรณีจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คำเสนอหรือคำสนองในการ ทำสัญญาอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมายของสัญญา เพียงเพราะเหตุที่สัญญานั้นได้ทำคำเสนอหรือคำสนองเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา 13 เว้นแต่จะตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล การแสดงเจตนาหรือคำบอกกล่าวจะทำได้เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

มาตรา 14 ถ้าผู้ส่งข้อมูลได้ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นด้วยตนเอง ต้องถือว่าข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นของผู้ส่งข้อมูล

ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูล หากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ส่งโดย

- (1) บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น หรือ
- (2) ระบบข้อมูลของผู้ส่งข้อมูลหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูลได้กำหนดไว้ล่วงหน้าให้สามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติ

มาตรา 15 ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลและดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ ถ้า

- (1) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลตามวิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลได้ตกลงไว้ก่อนแล้ว หรือ
- (2) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับนั้นเกิดจากการกระทำของบุคคลซึ่งใช้วิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลใช้ในการแสดงว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นผู้ส่งข้อมูล ซึ่งบุคคลนั้นได้ล่วงรู้โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นกับผู้ส่งข้อมูลหรือผู้กระทำการแทนผู้ส่งข้อมูล ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับ ถ้า

- (1) นับแต่เวลาที่ผู้รับข้อมูลได้รับแจ้งจากผู้ส่งข้อมูลว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับนั้นมีชื่อของผู้ส่งข้อมูล และผู้รับข้อมูลมีเวลาพอสมควรที่จะดำเนินการตามที่ได้รับแจ้งนั้น หรือ
- (2) กรณีตามวรรคหนึ่ง (2) เมื่อผู้รับข้อมูลได้รู้หรือควรจะได้รู้ว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่ใช่ของผู้ส่งข้อมูล หากผู้รับข้อมูลได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร หรือดำเนินการตามวิธีการที่ได้ตกลงไว้

มาตรา 16 ในกรณีตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 วรรคหนึ่ง ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล ผู้รับข้อมูลมีสิทธิถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับนั้นถูกต้องตามที่ผู้ส่งข้อมูลประสงค์จะส่ง และสามารถดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ เว้นแต่ผู้รับข้อมูลได้รู้หรือควรจะได้รู้ว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับนั้นมีข้อผิดพลาดอันเกิดจากการส่ง หากผู้รับข้อมูลได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรหรือดำเนินการตามวิธีการที่ได้ตกลงไว้

มาตรา 17 ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับแต่ละชุดเป็นข้อมูลที่แยกจากกัน และดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แต่ละชุดนั้นได้ เว้นแต่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นจะซ้ำกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อีกชุดหนึ่ง และผู้รับข้อมูลได้รู้หรือควรจะได้รู้ว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซ้ำ หากผู้รับข้อมูลได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรหรือดำเนินการตามวิธีการที่ได้ตกลงไว้

มาตรา 18 ในกรณีที่ต้องมีการตอบแจ้งการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะผู้ส่งข้อมูลได้ร้องขอ หรือตกลงกับผู้รับข้อมูลไว้ก่อนหรือขณะที่ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือปรากฏในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลมิได้ตกลงให้ตอบแจ้งการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบหรือวิธีการใดโดยเฉพาะ การตอบแจ้งการรับอาจทำได้ด้วยการติดต่อสื่อสารจากผู้รับข้อมูล ไม่ว่าจะโดยระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติหรือโดยวิธีอื่นใด หรือด้วยการกระทำใด ๆ ของผู้รับข้อมูล ซึ่งเพียงพอจะแสดงต่อผู้ส่งข้อมูลว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นแล้ว

(2) ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลกำหนดเงื่อนไขว่าจะถือว่าการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่อเมื่อได้รับการตอบแจ้งการรับจากผู้รับข้อมูล ให้ถือว่ายังมิมีการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จนกว่าผู้ส่งข้อมูลจะได้รับการตอบแจ้งการรับแล้ว

(3) ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลมิได้กำหนดเงื่อนไขตามความใน (2) และผู้ส่งข้อมูลมิได้รับการตอบแจ้งการรับนั้นภายในเวลาที่กำหนดหรือตกลงกัน หรือภายในระยะเวลาอันสมควร ในกรณีที่มีได้กำหนดหรือตกลงเวลาไว้

(ก) ผู้ส่งข้อมูลอาจส่งคำบอกกล่าวไปยังผู้รับข้อมูลว่าตนยังมิได้รับการตอบแจ้งการรับ และกำหนดระยะเวลาอันสมควรให้ผู้รับข้อมูลตอบแจ้งการรับ และ

(ข) หากผู้ส่งข้อมูลมิได้รับการตอบแจ้งการรับภายในระยะเวลาตาม (ก) เมื่อผู้ส่งข้อมูลบอกกล่าวแก่ผู้รับข้อมูลแล้ว ผู้ส่งข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมิได้มีการส่งเลย หรือผู้ส่งข้อมูลอาจใช้สิทธิอื่นใดที่ผู้ส่งข้อมูลมีอยู่ได้

มาตรา 19 ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลได้รับการตอบแจ้งการรับจากผู้รับข้อมูล ให้สันนิษฐานว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่ข้อสันนิษฐานดังกล่าวมิได้แสดงว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับถูกต้องตรงกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ส่งข้อมูลได้ส่ง

มาตรา 20 ในกรณีที่ปรากฏในการตอบแจ้งการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเองว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับเป็นไปตามข้อกำหนดทางเทคนิคที่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลได้ตกลงหรือระบุไว้ในมาตรฐานซึ่งใช้บังคับอยู่ ให้สันนิษฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งไปนั้นได้เป็นไปตามข้อกำหนดทางเทคนิคทั้งหมดแล้ว

มาตรา 21 เว้นแต่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าได้มีการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เมื่อเวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล

มาตรา 22 เว้นแต่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้ถือว่า การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล หากผู้รับข้อมูลได้กำหนดระบบข้อมูลที่ประสงค์จะใช้ในการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ โดยเฉพาะ ให้ถือว่า การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลได้กำหนดไว้แล้ว แต่ถ้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวได้ส่งไปยังระบบข้อมูลอื่นของ

ผู้รับข้อมูลซึ่งมิใช่ระบบข้อมูลและผู้รับข้อมูลกำหนดไว้ ให้ถือว่า การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ได้เรียกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากระบบข้อมูลนั้น

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแม้ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลตั้งอยู่ในสถานที่อีกแห่งหนึ่งต่างหากจากสถานที่ที่ถือว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 23

มาตรา 23 เว้นแต่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น การส่งหรือการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้ถือว่าได้ส่ง ณ ที่ทำการงานของผู้ส่งข้อมูล หรือได้รับ ณ ที่ทำการงานของผู้รับข้อมูล แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลหรือผู้รับข้อมูลมีที่ทำการงานหลายแห่ง ให้ถือเอาที่ทำการงานทฤษฎีของมากที่สุดกับธุรกรรมนั้นเป็นที่ทำการงานเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่สามารถกำหนดได้ว่าธุรกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับที่ทำการงานแห่งใดมากที่สุด ให้ถือเอาสำนักงานใหญ่เป็นสถานที่ที่ได้รับหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สนน

ในกรณีที่ไม่ปรากฏที่ทำการงานของผู้ส่งข้อมูลหรือผู้รับข้อมูล ให้ถือเอาถิ่นที่อยู่ปกติเป็นสถานที่ที่ส่งหรือได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับการส่งและการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีการทางโทรเลข และโทรพิมพ์ หรือวิธีการสื่อสารอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 24 การลงลายมือชื่อ การเก็บรักษาต้นฉบับ หรือการกระทำใดในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าได้กระทำตามวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ให้สันนิษฐานว่าเป็นกรณีที่เชื่อถือได้ และมีผลตามกฎหมาย

หมวด 2

ธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา 25 ในกรณีจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือการเสริมสร้างความเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน คณะกรรมการอาจเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กรณีใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบหรือต้องได้รับใบอนุญาตก่อนก็ได้

ในการกำหนดให้กรณีใดต้องแจ้งให้ทราบหรือกรณีใดต้องได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดโดยพิจารณาจากความเหมาะสมในการป้องกันความเสียหายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจนั้น

ในการนี้จะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งแห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแล
ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้

มาตรา 26 ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรม
ทางอิเล็กทรอนิกส์กรณีใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวต้องแจ้ง
ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาทราบก่อนเริ่มประกอบธุรกิจนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาได้รับแจ้ง ให้ออกใบรับแจ้งเพื่อเป็น
หลักฐานการแจ้งในวันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งประกอบธุรกิจได้ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้ง แต่ถ้าพนักงาน
เจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตรวจพบในภายหลังว่าการแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้
มีอำนาจสั่งผู้แจ้งแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว

ในการประกอบธุรกิจของผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน
พระราชกฤษฎีกาและตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ถ้าผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งไม่แก้ไขการแจ้งให้ถูกต้องหรือครบถ้วนตามวรรคสอง หรือฝ่าฝืน
หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจตามวรรคสาม ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งลงโทษ
ปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีที่
เห็นสมควร คณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาลงโทษปรับทางปกครองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด
และถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับ
ทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคสี่ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการ
หรือกระทำความผิดซ้ำอีก ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นประกอบธุรกิจตามที่ได้แจ้ง
อีกต่อไป

มาตรา 27 ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรม
ทางอิเล็กทรอนิกส์กรณีใดเป็นกิจการที่ต้องได้รับใบอนุญาต ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าว
ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาต และการออกใบอนุญาต
การต่ออายุใบอนุญาต การเลิกการประกอบธุรกิจที่ได้รับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ในการประกอบธุรกิจของผู้ได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์
ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ประกาศที่คณะกรรมการกำหนดหรือเงื่อนไขในใบอนุญาต

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ
ตามวรรคสาม ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองล้านบาท โดยคำนึงถึง

ความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีให้เห็นสมควรคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้น
ดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้ ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา 26 วรรคห้า
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคสี่ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือ
กระทำความผิดซ้ำอีก ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

หมวด 3

คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา 28 ให้มีคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี
เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
และสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวง
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้อำนวยการสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ผู้ว่า
ราชการนครแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกหกคน เป็นกรรมการ โดยใน
จำนวนนี้อย่างน้อยต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ด้านวิศวกรรม และด้านการเงิน ด้านละหนึ่งคน
และผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ
ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

มาตรา 29 ให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) วางนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
(2) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการ
พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ

- (3) เสนอแนะการตราพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัตินี้
(4) ออกระเบียบหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้
(5) กำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
(6) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

มาตรา 30 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี
กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 31 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 30 กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (4) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 32 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 31 ให้อัตโนมัติคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ และให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการใหม่แทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง

ให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา 33 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 34 คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

ให้นำความในมาตรา 33 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา 35 ให้ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติเป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ

หมวด 4

บทกำหนดโทษ

มาตรา 36 ผู้ใดประกอบธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาทราบตามมาตรา 26 วรรคหนึ่ง หรือโดยฝ่าฝืนคำสั่งห้ามการประกอบธุรกิจของคณะกรรมการตามมาตรา 26 วรรคหก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 37 ผู้ใดประกอบธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 27 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 38 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่กระทำโดยนิติบุคคล ผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลหรือผู้ซึ่งมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของนิติบุคคลต้องรับผิดในความผิดนั้นด้วย เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือมีส่วนร่วมในการกระทำการนั้นด้วย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ก.

“ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ...”

ฉบับผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการเฉพาะกิจ

เพื่อขอร่างกฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

และคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อขอร่างกฎหมายเกี่ยวกับลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์

มีบทบัญญัติทั้งหมด 44 มาตรา

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เหตุผล

โดยที่การทำธุรกรรมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการในการติดต่อสื่อสารที่อาศัยการพัฒนาการเทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมีความแตกต่างจากวิธีการทำธุรกรรมซึ่งมีกฎหมายรองรับอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก อันส่งผลให้ต้องมีการรองรับสถานะทางกฎหมาย ของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับการทำเป็นหนังสือ หรือหลักฐานเป็นหนังสือ การรับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้น่าเชื่อถือ และมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมโดยวิธีการทั่วไปที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม นอกจากนี้ เพื่อให้การใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นที่น่าเชื่อถือ ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่ วางน โยบายและกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับ การประกอบ การรับรองเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งมีหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาการทางเทคโนโลยีเพื่อให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ใช้ในการสร้างหรือใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพตลอดเวลาให้มีมาตรฐานน่าเชื่อถือ อันจะเป็นการส่งเสริมการใช้ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ด้วยการมีกฎหมายรองรับในลักษณะที่เป็นเอกรูป และสอดคล้องกับมาตรฐานที่นานาชาติยอมรับ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่ง
มาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัย
อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่ธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ดำเนินการ
โดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ธุรกรรมที่โดยสภาพของกฎหมายไม่เปิดช่องให้นำไปใช้ได้ตามที่กำหนดใน
พระราชกฤษฎีกา

คำขอ การอนุญาต การจดทะเบียน คำสั่งทางปกครอง หรือการดำเนินการใดๆ ตามกฎหมายกับหน่วยงานของรัฐหรือโดยหน่วยงานของรัฐ ถ้าได้กระทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ให้นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับและให้ถือว่ามีผลโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับกรดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายในเรื่องนั้นกำหนด ทั้งนี้ ในพระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดให้หน่วยงานของรัฐออกระเบียบเพื่อกำหนดรายละเอียดในบางกรณีด้วยก็ได้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“อิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์บน ไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน และให้หมายความรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสง วิธีการทางแม่เหล็ก หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้วิธีต่างๆ เช่นว่านั้น

“ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ข้อความที่ได้สร้าง ส่ง รับ เก็บรักษา หรือประมวลผลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรศัพท์ หรือโทรสาร

“ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า อักษร อักษรระ ตัวเลข เสียงหรือสัญลักษณ์อื่นใดที่สร้างขึ้นโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งนำมาประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อแสดงว่าบุคคลดังกล่าวยอมรับและผูกพันกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

“ข้อความ” หมายความว่า เรื่องราว หรือข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบของตัวอักษร ตัวเลข เสียงและภาพ หรือรูปแบบอื่นใดที่สื่อความหมายได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ

“ธุรกรรม” หมายความว่า การกระทำที่เกี่ยวกับกิจกรรม ในทางแพ่ง ในทางพาณิชย์ ใน การดำเนินงานของรัฐ หรือการดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวข้อง

“ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ธุรกรรมที่กระทำขึ้นโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

“ระบบข้อมูล” หมายความว่า กระบวนการประมวลผลด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับสร้าง ส่ง รับ เก็บรักษาหรือประมวลผลข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การส่งหรือรับข้อความด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้มาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

“ผู้ส่งข้อมูล” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นผู้ส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก่อนจะมีการเก็บรักษาข้อมูลเพื่อส่งไปตามวิธีการที่ผู้ส่งนั้นกำหนด โดยบุคคลนั้นอาจจะส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง หรือมีการส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในนามหรือแทนบุคคลนั้นก็ได้อีก ทั้งนี้ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางสำหรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

“ผู้รับข้อมูล” หมายความว่า บุคคลซึ่งผู้ส่งข้อมูลประสงค์จะส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ และได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางสำหรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

“บุคคลที่เป็นสื่อกลาง” หมายความว่า บุคคลซึ่งกระทำการในนามผู้อื่นในการส่ง รับ หรือเก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อันใดอันหนึ่งโดยเฉพาะ รวมถึงให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

“ผู้ประกอบการรับรอง” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบกิจการรับรองเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัยตามพระราชบัญญัตินี้

“ใบรับรอง” หมายความว่า ใบรับรองที่ออกโดยผู้ประกอบการรับรอง

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึง นิติบุคคล คณะบุคคล หรือบุคคล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินงานของรัฐไม่ว่าในการใด ๆ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรียกยกราชการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๖ ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใด เพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๗ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๘ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงด้วยการอ่านและแปลงข้อความนั้นเป็นข้อความที่นำมาใช้ในการอ้างอิงในภายหลังได้ ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดงแล้ว

มาตรา ๘ ในกรณีที่บุคคลพึงลงลายมือชื่อในหนังสือ ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า

(๑) ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงได้ว่าเจ้าของลายมือชื่อรับรองข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นว่าเป็นของตน และ

(๒) วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมหรือข้อตกลงของคู่กรณี

มาตรา ๙ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้นำเสนอหรือเก็บรักษาข้อความใดในสภาพที่เป็นมาแต่เดิมอย่างเอกสารต้นฉบับ ถ้าได้นำเสนอหรือเก็บรักษาในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าได้มีการนำเสนอหรือเก็บรักษา เอกสารหรือข้อความตามกฎหมายแล้ว

(๑) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ในการรักษาความถูกต้องของข้อความตั้งแต่การสร้างข้อความเสร็จสมบูรณ์ และ

(๒) สามารถแสดงข้อความนั้นในภายหลังได้

ความถูกต้องของข้อความตาม (๑) ให้พิจารณาถึงความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ของข้อความ เว้นแต่การรับรองหรือบันทึกเพิ่มเติมซึ่งไม่มีผลต่อความถูกต้องของข้อความนั้นหรือการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตามปกติในการติดต่อสื่อสาร การเก็บรักษา หรือการแสดงข้อความ

ในการวินิจฉัยความน่าเชื่อถือของวิธีการรักษาความถูกต้องของข้อความตาม (๑) ให้พิจารณาถึงพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการสร้างข้อความนั้น

มาตรา ๑๐ ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานเพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในการชั่งนี้ หนักพยานหลักฐานว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดนั้น ให้พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการรักษาความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความ ลักษณะหรือวิธีการที่ใช้ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูลรวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง

มาตรา ๑๑ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๘ ในกรณีที่ถูกหมายกำหนดโทษให้เก็บรักษา เอกสารหรือข้อความใด ถ้าได้เก็บรักษาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าได้มีการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความตามที่กฎหมายต้องการแล้ว

(๑) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถเข้าถึงด้วยการอ่าน และแปลงเป็นข้อความที่นำมาใช้ในการอ้างอิงในภายหลังได้

(๒) ได้เก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นอยู่ในขณะที่สร้าง ส่ง หรือได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น หรืออยู่ในรูปแบบที่สามารถแสดงข้อความที่สร้าง ส่ง หรือได้รับให้ปรากฏอย่างถูกต้องได้

(๓) ได้เก็บรักษาข้อความส่วนที่ระบุถึงแหล่งกำเนิด ต้นทาง และปลายทางของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนวันและเวลาที่ส่งหรือได้รับข้อความดังกล่าว ถ้ามี

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับข้อความที่ใช้เพียงเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งหรือรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความใด อาจกำหนดหลักเกณฑ์รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรเก็บรักษา เอกสารหรือข้อความนั้น ได้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในมาตรานี้

มาตรา ๑๒ เว้นแต่ผู้กรณจะได้อตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คำเสนอหรือคำสนองในการทำสัญญาอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมายของสัญญาเพียงเพราะเหตุที่สัญญานั้นได้ทำคำเสนอหรือคำสนองเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๑๓ เว้นแต่จะตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล การแสดงเจตนาหรือคำบอกกล่าวจะทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

มาตรา ๑๔ ผู้ใดเป็นผู้ส่งข้อมูลไม่ว่าจะเป็นการส่งโดยวิธีการใด ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้นั้น

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ใดปรากฏลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลใด ให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ส่งข้อมูล เว้นแต่บุคคลผู้ที่เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้เป็นผู้ส่งข้อมูล หรือมิได้มีส่วนรับรู้ หรือเกี่ยวข้องกับกรส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

บุคคลใดได้ใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นในการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่มีอำนาจ หรือ โดยที่ผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มิได้มีส่วนรับรู้หรือเกี่ยวข้องกับ การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น ให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ส่งข้อมูล

มาตรา ๑๕ ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลและ ชอบที่จะดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ ถ้า

(๑) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลตามวิธีการที่ได้ตกลงกับผู้ส่งข้อมูลไว้ก่อนแล้ว หรือ

(๒) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับนั้นเกิดจากการกระทำของบุคคลซึ่งใช้วิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลใช้ในการแสดงว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นของผู้ส่งข้อมูล ซึ่งบุคคลนั้นได้ล่วงรู้โดยอภัย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นกับผู้ส่งข้อมูลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูล

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับ ถ้า

(๑) ในขณะที่ผู้รับข้อมูลได้รับแจ้งจากผู้ส่งข้อมูลหรือเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับนั้นมีเจ้าของตน และในขณะเดียวกันผู้รับข้อมูลมีเวลาพอสมควรที่จะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ได้รับแจ้งนั้น หรือ

(๒) กรณีตามวรรคหนึ่ง (๒) เมื่อผู้รับข้อมูลได้รู้หรือควรจะรู้ว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่ใช่ของผู้ส่งข้อมูลหรือเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ หากผู้รับข้อมูลได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร หรือดำเนินการตามวิธีการที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๑๖ ในกรณีตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล ผู้รับข้อมูลมีสิทธิถือว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับนั้นถูกต้องตามเจตนาของผู้ส่งข้อมูล และสามารถดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ เว้นแต่ผู้รับข้อมูลได้รู้ หรือ

ควรจะรู้ว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับนั้นมีข้อผิดพลาดอันเกิดจากการส่ง หากผู้รับข้อมูลได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรหรือดำเนินการตามวิธีการที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๑๗ ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับแต่ละชุดเป็นข้อมูลที่แตกต่างกัน และสามารถดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แต่ละชุดนั้นได้ เว้นแต่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ชุดนั้นจะซ้ำกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อีกชุดหนึ่ง และผู้รับข้อมูลได้รู้หรือควรจะรู้ว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซ้ำ หากผู้รับข้อมูลได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร หรือดำเนินการตามวิธีการที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ต้องมีการตอบแจ้งการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าผู้ส่งข้อมูลได้ร้องขอ หรือตกลงกับผู้รับข้อมูลไว้ก่อนหรือขณะที่ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือปรากฏในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลมิได้ตกลงให้ตอบแจ้งการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบหรือวิธีการใดโดยเฉพาะ การตอบแจ้งการรับเองทำได้ด้วยการติดต่อสื่อสารแก่ผู้รับข้อมูล ไม่ว่าโดยระบบข้อมูลที่ทำงานโดยอัตโนมัติหรือโดยวิธีอื่นใด หรือด้วยการกระทำใดๆ ของผู้รับข้อมูล ซึ่งเพียงพอจะแสดงต่อผู้ส่งข้อมูลว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นแล้ว

(๒) ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลกำหนดเงื่อนไขว่าจะถือว่ามีการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่อเมื่อได้รับการตอบแจ้งการรับจากผู้รับข้อมูล ให้ถือว่ายังมิมีการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จนกว่าผู้ส่งข้อมูลจะได้รับการตอบแจ้งการรับแล้ว

(๓) ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลมิได้กำหนดเงื่อนไขตามความใน (๒) และผู้ส่งข้อมูลมิได้รับการตอบแจ้งการรับนั้นภายในเวลาที่กำหนดหรือตกลงกัน หรือภายในระยะเวลาอันสมควร ในกรณีที่มีได้กำหนดหรือตกลงเวลาไว้

(ก) ผู้ส่งข้อมูลเองส่งคำบอกกล่าวไปยังผู้รับข้อมูลว่าตนยังมิได้รับการตอบแจ้งการรับ และกำหนดระยะเวลาอันสมควรให้ผู้รับข้อมูลตอบแจ้งการรับ และ

(ข) หากผู้ส่งข้อมูลมิได้รับการตอบแจ้งการรับภายในระยะเวลา ตาม (ก) เมื่อผู้ส่งข้อมูลบอกกล่าวแก่ผู้รับข้อมูลแล้ว ผู้ส่งข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมิได้มีการส่งเลข หรือผู้ส่งข้อมูลอาจใช้สิทธิอื่นใดที่ผู้ส่งข้อมูลมีอยู่ได้

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลได้รับการตอบแจ้งการรับจากผู้รับข้อมูล ให้สันนิษฐานว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่ข้อสันนิษฐานดังกล่าวมิให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับถูกต้องตรงกันกับ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ส่งข้อมูลได้ส่งมา

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่ปรากฏในการตอบแจ้งการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเองว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับเป็นไปตามข้อกำหนดทางเทคนิคที่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลได้ตกลงหรือระบุไว้ในมาตรฐานซึ่งใช้บังคับอยู่ ให้สันนิษฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งไปนั้นได้เป็นไปตามข้อกำหนดทางเทคนิคทั้งหมดแล้ว

มาตรา ๒๑ เว้นแต่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าได้มีการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เมื่อเวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล

มาตรา ๒๒ เว้นแต่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้ถือว่า การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล

หากผู้รับข้อมูลได้กำหนดระบบข้อมูลที่ประสงค์จะใช้ในการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ โดยเฉพาะ ให้ถือว่า การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลได้กำหนดไว้ นั้น แต่ถ้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวได้ส่งไปยังระบบข้อมูลอื่นของผู้รับข้อมูลซึ่งมิใช่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลกำหนดไว้ ให้ถือว่า การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลนับแต่เวลาที่ได้เรียกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากระบบข้อมูลนั้น

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแม้ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลตั้งอยู่ในสถานที่อีกแห่งหนึ่งต่างหากจากสถานที่ที่ถือว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๒๑

มาตรา ๒๓ เว้นแต่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น การส่งหรือการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้ถือว่าได้ส่ง ณ ที่ทำธุรกรรมของผู้ส่งข้อมูล หรือได้รับ ณ ที่ทำการงานของผู้รับข้อมูล แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลหรือผู้รับข้อมูลมีที่ทำการงานหลายแห่ง ให้ถือเอาที่ทำการงานที่เกี่ยวข้องมากที่สุดกับธุรกรรมนั้นเป็นที่ทำการงานเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่สามารถกำหนดได้ว่าธุรกรรมนั้นเกี่ยวข้องกับที่ทำการงานแห่งใดมากที่สุด ให้ถือเอาสำนักงานใหญ่เป็นสถานที่ที่ได้รับหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

ในกรณีที่ไม่มีปรากฏที่ทำ การงานของผู้ส่งข้อมูลหรือผู้รับข้อมูล ให้ถือเอาถิ่นที่อยู่ปกติเป็นสถานที่ที่ส่งหรือได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับการส่งและการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีการทางโทรเลข และ โทรพิมพ์ หรือวิธีการสื่อสารอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดที่ได้กระทำโดยวิธีการแบบปลอดภัยที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ให้สันนิษฐานว่าเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้

หมวด ๒

คณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม อีกหกคนเป็นกรรมการ โดยในจำนวนนี้อย่างน้อยต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ และเศรษฐศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน และต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ด้วย และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้แต่งตั้งพนักงานของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติคนหนึ่ง เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) วางนโยบายการส่งเสริมและพัฒนา ระเบียบการรับรอง การสร้าง และการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

(๒) ควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกรรับรอง

(๓) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีเพื่อการตราพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี
กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๒๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๒๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับความผิดอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้

กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๘ ให้อธิบายคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ และให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการใหม่แทนภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง

ให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๓๐ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้อธิบายเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ให้สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ

หมวด ๓

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัย

มาตรา ๓๓ ให้ถือว่าลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่อไปนี้เป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัย

(๑) ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา ๒๔

(๒) ในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลได้ตกลงกันไว้ว่าลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นโดยอยู่ในความควบคุมของผู้ส่งข้อมูลคนใดในขณะที่สร้าง และวิธีการที่ใช้ในการสร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถเชื่อมโยงบุคคลดังกล่าวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นการเฉพาะ

มาตรา ๓๔ ถ้ามีการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัยในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ใด ให้สันนิษฐานว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลงนับแต่เวลาที่มีการสร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น และบุคคลนั้นมีเจตนาให้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว เป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ของตน

มาตรา ๓๕ บุคคลอาจประกอบกิจการเป็นผู้ประกอบการรับรองได้ เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการ เสริมสร้างความเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน คณะกรรมการอาจเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้การประกอบการรับรองกรณีใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ขึ้นทะเบียนหรือต้องได้รับใบอนุญาตก่อนก็ได้

ในการกำหนดให้กรณีใดต้องแจ้งให้ทราบ ขึ้นทะเบียน หรือกรณีใดต้องได้รับใบอนุญาต ตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดโดยพิจารณาจากความเหมาะสมในการป้องกันความเสียหายระดับความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบการรับรองนั้น

ในการนี้จะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งแห่งใดเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้การประกอบการรับรองกรณีใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบหรือขึ้นทะเบียน ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบการรับรองดังกล่าวต้องแจ้งหรือขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาทร เบก่อนเริ่มประกอบการรับรองนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งหรือขึ้นทะเบียน ตมวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาได้รับแจ้งหรือรับขึ้นทะเบียนให้ออกใบรับแจ้งหรือใบรับขึ้นทะเบียน เพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งหรือการขึ้นทะเบียนในวันที่ได้รับแจ้งหรือรับขึ้นทะเบียน และให้ผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียน ประกอบการรับรองได้ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือรับขึ้นทะเบียน แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตรวจพบในภายหลังว่าการแจ้งหรือขึ้นทะเบียนไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้มีอำนาจสั่งผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียน แก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว

ในการประกอบการรับรองของผู้แจ้งหรือขึ้นทะเบียน ตมวรรคหนึ่ง ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ถ้าผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียน ตมวรรคหนึ่งไม่แก้ไขการแจ้งหรือขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องหรือครบถ้วนตามวรรคสอง หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบการรับรอง ตมวรรคสาม ให้คณะกรรมการพิจารณา มีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาโทษปรับทางปกครองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด และถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิด ตมวรรคสี่ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือกระทำความผิดซ้ำอีก ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นประกอบธุรกิจตามที่ได้แจ้งหรือขึ้นทะเบียนอีกต่อไป

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบการรับรองกรณีใดเป็นกิจการที่ต้องได้รับใบอนุญาต ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบการรับรองดังกล่าวยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การคืนใบอนุญาต และการสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ในการประกอบการรับรองของผู้ได้รับใบอนุญาต ตมวรรคหนึ่ง ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หรือเงื่อนไขในใบอนุญาต

หลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเมววรรคสาม อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ระบบที่เชื่อถือได้ในกรณีการประกอบการรับรอง ใบรับรองของผู้ประกอบการรับรองตนเอง ระบบเก็บรักษาและประกาศข้อมูลเกี่ยวกับใบรับรองและผู้ประกอบการรับรอง การตรวจสอบการประกอบการรับรอง หน้าที่ของผู้ประกอบการรับรองที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการออกใบรับรอง และที่จะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงต่อบุคคลทั่วไป รายการในใบรับรอง รวมทั้งคำชี้แจงทางปฏิบัติในการประกอบการรับรอง

(๒) หน้าที่ของผู้ถือใบรับรอง

(๓) การตรวจสอบเพื่อประเมินการปฏิบัติตามใบรับรองของผู้ประกอบการรับรอง

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การประกอบการรับรองตามวรรคสาม ให้คณะกรรมการพิจารณาเมื่อคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองล้านบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใดๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้ ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๖ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผู้กระทำควมผิดตามวรรคห้าไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือกระทำความผิดซ้ำอีก ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๓๕ ใบรับรองของต่างประเทศ ให้ถือว่ามิผลเช่นเดียวกับใบรับรองที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หากการออกใบรับรองของต่างประเทศดังกล่าวได้ใช้ระบบที่เชื่อถือได้ที่มีความน่าเชื่อถือไม่น้อยกว่าระบบที่เชื่อถือได้ตามกฎหมายพระราชบัญญัตินี้ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๖ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นโดยใช้ระบบที่มีใบรับรองของต่างประเทศตามมาตรา ๓๕ ให้ถือว่ามิผลเช่นเดียวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีใบรับรองตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๔
รัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ

มาตรา ๔๐ ในการออกพระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา ๓ วรรคสอง พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอาจกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ต้องแจ้งให้ทราบ ขึ้นทะเบียน หรือได้รับใบอนุญาตแล้วแต่กรณีก่อนประกอบกิจการก็ได้ ในกรณีนี้ให้ใช้ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ และบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดประกอบกรรับรองโดยไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง หรือโดยฝ่าฝืนคำสั่งห้ามการประกอบธุรกิจของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๖ วรรคหก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๒ ผู้ใดประกอบกรรับรองโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๓ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่กระทำโดยนิติบุคคล ผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลหรือผู้ซึ่งมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของนิติบุคคลต้องรับผิดชอบในความผิดนั้นด้วย เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือมีส่วนร่วมในการกระทำกระนั้นด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๔ ในระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ ให้ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ เลขาธิการของคณะกรรมการ

รายนามคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับ
ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

๑. ศาสตราจารย์ อรุณ ภาณุพงศ์	ประชเนกอนุกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์ คณิง กุไชย	อนุกรรมการ
๓. อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง	อนุกรรมการ
๔. อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา	อนุกรรมการ
๕. อธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า ระหว่างประเทศกลาง	อนุกรรมการ
๖. นายไพโรจน์ วาฑูภาพ	อนุกรรมการ
๗. นายเข็มชัย ชูติวงศ์	อนุกรรมการ
๘. นายทวีศักดิ์ กอนันต์กุล	อนุกรรมการ
๙. นายเกริก วณิกกุล	อนุกรรมการ
๑๐. รองศาสตราจารย์ ดร.พร ธีระวัฒน์	อนุกรรมการ
๑๑. รองศาสตราจารย์ อนันต์ จันทร์โอภากร	อนุกรรมการ
๑๒. รองศาสตราจารย์ พันธุ์พิทย์ กัญจนะจิตร าสยสุนทร	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุคม รัฐอมฤต	อนุกรรมการ
๑๔. นายวรวุฒิ ทวาทสิน	อนุกรรมการ
๑๕. นายประวิทย์ มังกละชนะกุล	อนุกรรมการ
๑๖. นายพินัย ฒ นคร	อนุกรรมการ
๑๗. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	อนุกรรมการ
๑๙. ผู้แทนกระทรวงต่างประเทศ	อนุกรรมการ
๒๐. ผู้แทนกระทรวงการคลัง	อนุกรรมการ
๒๑. ผู้แทนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๒. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	อนุกรรมการ
๒๓. ผู้แทนสมาคมธุรกิจคอมพิวเตอร์ไทย	อนุกรรมการ
๒๔. ผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ตไทย	อนุกรรมการ
๒๕. ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๖. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ

๒๗. ผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และ
คอมพิวเตอร์แห่งชาติ

อนุกรรมการและเลขานุการ

รายงานคณะกรรมการเฉพาะกิจยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับ
ลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์

๑. ศาสตราจารย์ คณิ่ง ฤกษ์ไชย	ประธานอนุกรรมการ
๒. อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง	อนุกรรมการ
๓. อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา	อนุกรรมการ
๔. อธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศกลาง	อนุกรรมการ
๕. นายไพโรจน์ วุฒิกุล	อนุกรรมการ
๖. นายเกริก วณิกกุล	อนุกรรมการ
๗. รองศาสตราจารย์ พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตร สยสุนทร	อนุกรรมการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติศักดิ์ ปรกติ	อนุกรรมการ
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธรรม อยู่ในธรรม	อนุกรรมการ
๑๐. นายเชิรชัย ณ นคร	อนุกรรมการ
๑๑. นายพินัย ณ นคร	อนุกรรมการ
๑๒. นายประวิทย์ มังคละชนะกุล	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	อนุกรรมการ
๑๕. ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑๖. ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑๗. ผู้แทนกระทรวงต่างประเทศ	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้แทนกระทรวงการคลัง	อนุกรรมการ
๑๙. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	อนุกรรมการ
๒๐. ผู้แทนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๑. ผู้แทนสมาคมสมาพันธ์เทคโนโลยีสารสนเทศ แห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๒. ผู้แทนสมาคมธุรกิจคอมพิวเตอร์ไทย	อนุกรรมการ
๒๓. ผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และ คอมพิวเตอร์แห่งชาติ	อนุกรรมการ

รายชื่อคณะทำงานฝ่ายเลขานุการฯ

๑. นางสาวสุร รงคณา	แก้วจิ่งเบงค์
๒. นายจุมวิทย์	ชลิตาพงศ์
๓. นางสาวอรดา	เทพขยณ
๔. นายชัยชนะ	มิตรพันธ์
๕. นายบุทธพงศ์	จินันทุยา
๖. นางสาวพรพิภตร	สติตเวโรจน์
๗. นายเที่ยงธรรม	แก้ววิทย์
๘. นายวินัย	แทนประเสริฐกุล
๙. นายสุระชัย	กอตทอง
๑๐. นายปฏิวัติ	อู่ณเรื่อน
๑๑. นางสาวกนกอร	ถวาง
๑๒. นางสาวฉราพร	ธีรภัลยาณพันธุ์
๑๓. นางสาวจันทร์กระพ้อ	ต่อสุวรรณ
๑๔. นางสาวมนัสวัลย์	พัฒน์วิบูลย์

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายพระ ศักดิ์สุจริต เกิดเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2518 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจากโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) และได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต จากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันปฏิบัติงานในตำแหน่งนิเทศกร บริษัท บลูเวฟ ทีวี-เทรค จำกัด